

Про актуалізацію питання мовної підготовки іноземних студентів у закладах вищої освіти

Любецька В.В.

к. філол. н., доц., доц. кафедри соціально-гуманітарних дисциплін

Київська академія прикладних мистецтв

м. Київ, Україна

e-mail: hour.mirgorod@gmail.com

Актуальність питання підготовки іноземних студентів у закладах вищої освіти визначається прагненням нашої країни увійти у міжнародну світову освітню спільноту та відкрити нові можливості у сферах соціально-економічного, культурного та наукового розвитку. Посилення міжнародного статусу України пов'язано зокрема і з навчанням студентів-іноземців. Отже, підготовка іноземних студентів у закладах вищої освіти і слухачів підготовчих відділень є не тільки елементом системи вищої освіти у нашій державі, але і дипломатичним інструментом, що сприяє зміцненню міжнародного іміджу України. «У світлі цих тенденцій вихід України на ринок освітніх послуг, особливо в контексті підготовки іноземних студентів, набуває особливого значення, оскільки дозволяє розширити сферу впливу України та зміцнює її позиції як країни, що пропонує якісну та конкурентну освіту на світовому рівні» [1, с. 2]. Наразі Україна активно продовжує інтегруватися до світового освітнього простору, тому підвищується відповідальність української освітньої системи щодо рівня підготовки майбутніх фахівців з інших країн.

Ефективність професійної мовної підготовки студентів-іноземців в сучасних умовах може бути забезпечена, якщо:

- 1) процес навчання здійснюється у полікультурному освітньому середовищі, орієнтованому на формування багатовимірного соціокультурного уявлення іноземних студентів про етнічне та культурне розмаїття сучасного світу та необхідність міжкультурного діалогу;
- 2) система професійної мовної підготовки студентів-іноземців, заснована на компетентнісному, культурологічному, аксіологічному підходах, спрямована

на вдосконалення міжкультурної комунікації як основи формування високого рівня професіоналізму у вибраній спеціальності;

3) методична система включає соціокультурний, когнітивно-тезаурусний, мотиваційно-прагматичний, лінгводидактичний компоненти, що у сукупності дозволяють вирішувати завдання з професійно-особистісного розвитку студентів-іноземців;

4) умови підготовки забезпечують формування необхідних компетенцій у професійній галузі та сфері міжкультурної взаємодії та полікультурної компетентності.

Сучасні цілі вищої освіти висувають нові вимоги до закладів вищої освіти та освітніх програм, змушуючи викладачів переносити акцент на соціокультурний аспект вивчення мови. Зміни пріоритетів у галузі мовної політики ставлять перед ЗВО питання про розробку нових технологій навчання. Навчання студентів-іноземців володінню українською мовою спрямоване на усвідомленого особистісного зростання в умовах професійного становлення на придбання мовної комунікативної компетенції. Сучасна мета навчання іноземних студентів передбачає поєднання оволодіння професійно-орієнтованою мовою з розвитком особистісних якостей студентів, знанням культури країни, з набуттям спеціальних навичок, заснованих на професійних і лінгвістичних знаннях. Ефективність мовної підготовки іноземних студентів залежить від емоційно-психологічного задоволення освітнім процесом, комфортності умов навчання, успішності освоєння освітньої програми, усвідомлення правильності професійного вибору. За думкою І.Є. Семененко: «Особливістю фахової підготовки іноземних студентів є те, що результативність цього процесу залежить від засвоєння мови країни навчання як засобу спілкування. Тому що саме у процесі мовної підготовки має закладатися професійно-ціннісне ставлення іноземних студентів до фахової підготовки як усвідомленого ставлення суб'єкта до предмета освітньої діяльності. Це усвідомлення виражається в розумінні важливості і значущості

мовної підготовки для їхньої професійної освіти» [3, с. 34]. Залучення студентів-іноземців до українських закладів вищої освіти завжди було важливою складовою міжнародної діяльності у сфері освіти. У ХХІ столітті кількість іноземних студентів збільшується, що свідчить про цілеспрямовану державну політику щодо навчання іноземців в Україні. У зв'язку з цим виникає об'єктивна необхідність удосконалювати викладання української мови як іноземної. Найбільш продуктивними методами у викладанні української мови як іноземної в закладах вищої освіти є лінгвістичний, комунікативний, культурологічний, інтерактивний. Важливим завданням навчання іноземних здобувачів української мови є формування та розвиток у студентів-іноземців саме комунікативної компетенції, що забезпечує успішне спілкування, з урахуванням свідомого засвоєння мовної системи української мови. Комунікативна компетенція передбачає вміння користуватися всіма видами мовленнєвої діяльності (аудіюванням, говорінням, читанням, письмом) як природними засобами спілкування з дотриманням мовних та стилістичних норм української мови. Комунікація може здійснюватися лише в разі знання екстралінгвістичної інформації, тому вивчення УМІ пов'язане із засвоєнням понять, притаманних культурі нашої країни. Отже, викладання української мови як іноземної є важливим компонентом у здобутті вищої освіти студентами-іноземцями та формуванні мовної особистості майбутнього фахівця.

Література:

1. Поляковська О.О. Розвиток системи підготовки іноземних студентів у закладах вищої та фахової передвищої освіти Криворіжжя (60-ті рр. ХХ – початок ХХІ ст.): дис. ... док. філософ.: 011. Кривий Ріг, 2023. 307 с.
2. Сегеда О.О., Осипенко О.О. Особливості адаптації іноземних студентів до освітнього середовища України. *Вісник Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди*. Харків, 2014. Вип. 48. С. 199–208.
3. Семененко І.Є. Особливості фахової підготовки іноземних студентів вищих технічних навчальних закладів. *Педагогічний процес: теорія і практика*. 2014. Вип. 2. С. 33–36.
4. Семененко І.Є. Педагогічний супровід фахової підготовки іноземних студентів вищих технічних навчальних закладів: монографія. Харків: Мадрид, 2015. 143 с.
5. Степаненко І., Дебич М. Навчання іноземних студентів в Україні: стан проблеми, перспективи. *Вища освіта України*. 2017. № 4. С. 48–55.